

Határozatok Tára

A Bíróság ítélete (első tanács)

2012. október 25.*

„A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség — Polgári és kereskedelmi ügyekben fennálló joghatóság — Jogellenes károkozással, illetve jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel kapcsolatos ügyekben fennálló különös joghatóság — Nemleges megállapítási kereset (»negative Feststellungsklage«) — A lehetséges károkozó azon lehetősége, hogy az esetleges károsultat, a jogellenes károkozásért való felelősség hiányának megállapítása céljából, annak a helynek a bírósága előtt perelje, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet”

A C-133/11. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesgerichtshof (Németország) a Bírósághoz 2011. március 18-án érkezett, 2011. február 1-jei határozatával terjesztett elő az előtte

a **Folien Fischer AG**,

a **Fofitec AG**

és

a **Ritrama SpA**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano tanácselnök, A. Borg Barthet, J.-J. Kasel, M. Safjan (előadó) és M. Berger bírák,

főtanácsnok: N. Jääskinen,

hivatalvezető: A. Impellizzeri tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2012. február 15-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Folien Fischer AG és a Fofitec AG képviselőjében G. Jaekel Rechtsanwalt,
- a Ritrama SpA képviselőjében J. Petersen Rechtsanwalt,
- a német kormány képviselőjében T. Henze és J. Kemper, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

- a francia kormány képviselőjében G. de Bergues és B. Beaupère-Manokha, meghatalmazotti minőségben,
- a holland kormány képviselőjében C. Wissels és B. Koopman, meghatalmazotti minőségben,
- a lengyel kormány képviselőjében M. Szpunar, meghatalmazotti minőségben,
- a portugál kormány képviselőjében L. Inez Fernandes, meghatalmazotti minőségben,
- a svájci kormány képviselőjében D. Klingele, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében W. Bogensberger és M. Wilderspin, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2012. április 19-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o., HL 2011. L 124., 47. o.) 5. cikke (3) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a svájci székhelyű Folien Fischer AG (a továbbiakban: Folien Fischer) és a szintén a svájci székhelyű Fofitec AG (a továbbiakban: Fofitec), valamint az olaszországi székhelyű Ritrama SpA (a továbbiakban: Ritrama) közötti – a versenyjogba ütköző jogellenes károkozásért való felelősség hiányának megállapítására irányuló, nemleges megállapítási keresettel kapcsolatos – jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

- 3 A 44/2001 rendelet (2) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy e rendelet a belső piac megfelelő működésének érdekében „a polgári és kereskedelmi ügyekben az e rendelet hatálya alá tartozó tagállamok határozatainak gyors és egyszerű elismerése és végrehajtása céljából elengedhetetlenül [szükséges,] a joghatósági összeütközésre vonatkozó szabályok egységesítésére és az alaki követelmények egyszerűsítésére irányuló rendelkezések” bevezetését célozza.
- 4 E rendelet (11) preambulumbekzdése szerint:
„A joghatósági szabályoknak nagymértékben kiszámíthatóknak kell lenniük, és azt az elvet kell követniük, hogy a joghatóságot általában az alperes lakóhelye alapozza meg, és a joghatóságnak ezen az alapon mindenkor megállapíthatónak kell lennie, kivéve egyes pontosan meghatározott eseteket, amelyekben a per tárgya vagy a felek szerződéses szabadsága eltérő joghatósági okot kíván meg. A jogi személyek székhelyét a közös szabályok átláthatóságának fokozása és a joghatósági okok összeütközése elkerülése végett önállóan kell meghatározni.”
- 5 Az említett rendelet (12) preambulumbekzdése a következőképpen szól:
„Az alperes lakóhelyén kívül a bíróság és a per közötti szoros kapcsolaton alapuló vagylagos joghatósági okokat is meg kell állapítani az igazságszolgáltatás megbízható működésének előmozdítása érdekében.”

6 Ugyanezen rendelet (15) preambulumbekzdése értelmében:

„A harmonikus jogalkalmazás érdekében a párhuzamos eljárások lehetőségét el kell kerülni, és biztosítani kell, hogy ne hozzanak egymással összeegyeztethetetlen határozatot két tagállamban [...]”

7 A 44/2001 rendelet (19) preambulumbekzdése szerint:

„Biztosítani kell [az új tagállamoknak ezen egyezményhez való csatlakozásáról szóló egyezményekkel módosított, a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i egyezmény (HL 1972. L 299., 32. o., a továbbiakban: Brüsszeli Egyezmény)] és e rendelet közötti folytonosságot, ennek érdekében átmeneti rendelkezéseket kell megállapítani. Ugyanez a folytonossági követelmény vonatkozik a Brüsszeli Egyezménynek a [...] Bírósága általi értelmezésére is.”

8 A joghatóságra vonatkozó szabályok a 44/2001 rendelet II. fejezetében, a 2–31. cikkben található.

9 E rendelet 2. cikkének (1) bekezdése, amely a II. fejezet „Általános rendelkezések” című 1. szakaszában található, a következőképpen szól:

„E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.”

10 A rendelet ugyanezen szakaszban található 3. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállam bíróságai előtt kizárólag e fejezet 2–7. szakaszában megállapított rendelkezések alapján perelhető.”

11 Ugyanezen rendelet 5. cikkének 3. pontja, amely a II. fejezet „Különös joghatóság” című 2. szakaszában található, a következőképpen szól:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető:

[...]

(3) jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igényvel kapcsolatos ügyekben annak a helynek a bírósága előtt, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet.”

12 A 44/2001 rendelet 27. cikke szerint:

„(1) Amennyiben azonos jogalpból származó, azonos felek között folyamatban lévő eljárásokat különböző tagállamok bíróságai előtt indítottak, a később megkeresett bíróság az elsőként megkeresett bíróság joghatósága megállapításáig hivatalból felfüggeszti az eljárást.

(2) Amennyiben az elsőként megkeresett bíróság joghatóságát állapítják meg, a később megkeresett bíróság ennek javára megállapítja saját joghatóságának hiányát.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

13 A svájci székhelyű Folien Fischer laminált papírtermékek és öntapadó fóliák kifejlesztésével, előállításával és értékesítésével foglalkozik. Többek között Németországban forgalmaz végtelenített kártyaúrlapokat.

- 14 A szintén svájci székhelyű és a Folien Fischer vállalkozáscsoportához tartozó Fofitec az iratok különösen valamely tagsági kártyával együtt történő átadására szolgáló űrlapokat, valamint e kártyaűrlapok anyagát oltalom alá helyező szabadalmak jogosultja.
- 15 Az olaszországi székhelyű Ritrama különféle fajtájú laminátokat és többrétegű fóliákat fejleszt, gyárt és forgalmaz.
- 16 2007. márciusi levelében a Ritrama arra hivatkozott, hogy a Folien Fischer forgalmazási politikája, valamint a szabadalmi licenciák megadásának megtagadása a versenyjoggal ellentétes.
- 17 E levél kézhezvételét követően a Folien Fischer és a Fofitec nemleges megállapítási keresetet nyújtottak be a Landgericht Hamburghoz (Németország), annak megállapítása érdekében, hogy a Folien Fischer nem köteles véget vetni a kedvezmények és a forgalmazási szerződések megfogalmazása körében kialakított kereskedelmi gyakorlatának, és a Ritramát e kereskedelmi gyakorlat tekintetében sem megszüntetési, sem kártérítési igény nem illeti meg. A Folien Fischer és a Fofitec annak megállapítását is kérték, hogy a Fofitec nem köteles az őt megillető – az űrlapok előállítását és az űrlapok előállítására szolgáló alapokat oltalmazó – európai szabadalmak közül kettő vonatkozásában licenciát adni.
- 18 E nemleges megállapítási kereset benyújtását követően a Ritrama és svájci székhelyű leányvállalata, a Ritrama AG szolgáltatás kikényszerítésére irányuló keresetet indított a Tribunale di Milano (Olaszország) előtt, úgy érvelve, hogy a Folien Fischer és a Fofitec versenyellenes magatartást tanúsított, valamint kártérítést és annak kamatait, illetve a Fofitec arra kötelezését kérve, hogy az érintett szabadalmakon kényszerlicenciát biztosítson. A Bíróság előtti tárgyalás során a Ritrama megerősítette, hogy ezt az eljárást felfüggesztették.
- 19 A Landgericht Hamburg a Folien Fischer és a Fofitec által benyújtott nemleges megállapítási keresetet, mint elfogadhatatlant, elutasította. E bíróság ítéletét az Oberlandesgericht Hamburg (Németország) a fellebbezési eljárásban helybenhagyta.
- 20 Az Oberlandsgericht Hamburg határozatában nem ismerte el a német bíróságok joghatóságát, mivel álláspontja szerint a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontjában foglalt jogellenes károkozásra vonatkozó joghatósági szabály nem alkalmazható a Folien Fischer és a Fofitec által benyújtott nemleges megállapítási keresetre, hiszen e kereset éppen annak megállapítását célozza, hogy semmilyen jogellenes károkozás nem történt.
- 21 A Bundesgerichtshof, miután a Folien Fischer és a Fofitec hozzá fordult felülvizsgálati kérelmével, arra szeretne választ kapni, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontjában foglalt joghatósági szabály abban az esetben is alkalmazható-e, amikor egy potenciális kár okozója nyújt be nemleges megállapítási keresetet annak megállapítása érdekében, hogy az adott kár potenciális károsultja semmilyen igényt nem támaszthat a lehetséges jogellenes károkozásra tekintettel. E körülmények között a Bundesgerichtshof úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és az alábbi kérdést terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„Úgy kell-e értelmezni a [...] 44/2001 [...] rendelet 5. cikkének 3. pontját, hogy a jogellenes károkozással kapcsolatos ügyek tekintetében irányadó joghatósági ok az olyan nemleges megállapítási keresetre is alkalmazható, amelyben a potenciális károkozó arra hivatkozik, hogy a potenciális károsultat egy meghatározott történeti tényállásból eredően nem illetik meg a jogellenes károkozásból (a jelen ügyben: a versenyjogi rendelkezések megsértéséből) fakadó igények?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

Az elfogadhatóságról

- 22 A Ritrama vitatja az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés relevanciáját az alapeljárás eldöntése szempontjából. A kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott 2007. márciusi levele nem hivatalos felszólítást jelentett, hanem csupán a nézeteltérések tisztázását szolgáló tárgyalásokra szóló felhívást. Az említett levél nem nyújt megfelelő eljárási alapot vagy megfelelő okot az alapeljárás alperesének perbevonására, a Folien Fischernek és a Fofitecnek tehát egyáltalán nincs perindítási joga.
- 23 A Ritrama úgy érvel továbbá, hogy tekintettel arra, hogy nem áll versenyben a Folien Fischerrel és a Fofitecnek Németországban, az eljárásjog értelmében a vitatott jogellenes cselekményt nem követhették el e tagállamban. Következésképpen a német bíróságok nem alapíthatják joghatóságukat a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontjára.
- 24 E tekintetben meg kell állapítani egyfelől, hogy a Ritrama a Folien Fischernek és a Fofitecnek a kérdést előterjesztő bíróság előtti eljáráshoz fűződő érdekét kívánja kétségbe vonni, és vitatja az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés relevanciáját. Amint a Bíróság már kimondta, kizárólag a kérdést előterjesztő bíróság rendelkezik hatáskörrel az előterjesztett jogvita tényállásának megállapítására és megítélésére, valamint a nemzeti jog értelmezésére és alkalmazására (lásd a C-11/07. sz., Eckelkamp és társai ügyben 2008. szeptember 11-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-6845. o.] 32. pontját, valamint a C-165/09-C-167/09. sz., Stichting Natuur en Milieu és társai egyesített ügyekben 2011. május 26-án hozott ítélet [EBHT 2011., I-4599. o.] 47. pontját).
- 25 Másfelől mindenesetre az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a nemzeti bíróság feladata, hogy az előtte folyamatban lévő ügy sajátosságaira figyelemmel megítélje mind az előzetes döntéshozatal szükségességét ítéletének meghozatala szempontjából, mind pedig a Bíróság elé terjesztendő kérdések jelentőségét (a C-439/08. sz. VEBIC-ügyben 2010. december 7-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-12471. o.] 41. pontja, valamint a C-118/11. sz. Eon Aset Menidjmont ügyben 2012. február 16-án hozott ítélet 76. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 26 A Bíróság csak akkor utasíthatja el a határozathozatalt a nemzeti bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről, ha a közösségi jog kért értelmezése nyilvánvalóan nem áll kapcsolatban az alapjogvita tényeivel vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azon ténybeli és jogi körülmények, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a feltett kérdésekre hasznos módon válaszolhasson (lásd különösen a C-188/10. és C-189/10. sz., Melki és Abdeli egyesített ügyekben 2010. június 22-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-5667. o.] 27. pontját, valamint a C-41/11. sz., Inter-Environnement Wallonie és Terre wallonne ügyben 2012. február 28-án hozott ítélet 35. pontját).
- 27 Márpedig a jelen esetben nem ez a helyzet, mivel a kérdést előterjesztő bíróság világosan megjelölte az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés feltevésének okait, és e bíróság számára az előtte folyamatban lévő jogvita elbírálásához szükséges az e kérdésre adott válasz.
- 28 E körülmények között az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet elfogadhatónak kell minősíteni.

Az ügy érdeméről

- 29 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját, hogy e rendelkezés hatálya alá tartozik a jogellenes károkozásért való felelősség hiányának megállapítására irányuló, nemleges megállapítási kereset is.

Előzetes észrevételek

- 30 Először is emlékeztetni kell egyrészt arra, hogy a 44/2001 rendelet rendelkezéseit önálló módon, e rendelet rendszerére és célkitűzéseire figyelemmel kell értelmezni (lásd többek között a C-189/08. sz. Zuid-Chemie-ügyben 2009. július 16-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-6917. o.] 17. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a C-509/09. és C-161/10. sz., eDate Advertising és Martinez egyesített ügyekben 2011. október 25-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-10269. o.] 38. pontját).
- 31 Másrészt, mivel a 44/2001 rendelet a tagállamok viszonyában a Brüsszeli Egyezmény helyébe lépett, a Bíróság által az ezen egyezmény rendelkezéseire vonatkozóan adott értelmezés az említett rendelet rendelkezéseire is érvényes, amennyiben ezen jogszabályok rendelkezései egyenértékűnek tekinthetők (a fent hivatkozott Zuid-Chemie-ügyben hozott ítélet 18. pontja, valamint a fent hivatkozott eDate Advertising és Martinez egyesített ügyekben hozott ítélet 39. pontja).
- 32 Márpedig a 44/2001 rendeletnek a jelen ügyben irányadó rendelkezései – azaz az 5. cikk 3. pontja és a 27. cikk – a Brüsszeli Egyezmény rendelkezéseivel megegyező rendszert tükröznek, ezenkívül azok szövege majdnem azonos. Az így megállapított egyenértékűsége tekintettel a 44/2001 rendelet (19) preambulumbekzdésének megfelelően biztosítani kell a két jogszabály értelmezése közötti folyamatosságot (lásd a fent hivatkozott Zuid-Chemie-ügyben hozott ítélet 19. pontját).
- 33 Másodszor emlékeztetni kell arra, hogy egyfelől a 44/2001 rendelet célja tehát a jogbiztonság megeremtése, amely az Európai Unióban letelepedett személyek jogi védelmének megerősítésében nyilvánul meg, egyszerre lehetővé téve mind a felperesnek, hogy könnyen azonosíthassa, mely bíróság előtt indíthat keresetet, mind pedig az alperesnek, hogy ésszerűen kiszámíthassa, mely bíróság előtt indítható ellene kereset (lásd különösen a C-533/07. sz., Falco Privatstiftung és Rabitsch ügyben 2009. április 23-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-3327. o.] 22. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a C-327/10. sz. Hypoteční-banka ügyben 2011. november 17-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-11543. o.] 44. pontját).
- 34 Másfelől a 44/2001 rendelet különös joghatóságra vonatkozó rendelkezéseit a rendelet (12) preambulumbekzdésével összhangban a gondos igazságszolgáltatás megkönnyítésének célkitűzésére figyelemmel kell értelmezni.
- 35 E megfontolások fényében kell a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját értelmezni.

A 44/2001 rendelet 5. cikke 3. pontjának hatálya

- 36 Meg kell jegyezni, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikke 3. pontjának szövege szerint az e rendelkezés tárgyát képező különös joghatósági szabály általánosan „jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel” kapcsolatos. E megfogalmazás alapján tehát nem zárható eleve ki az említett rendelkezés hatálya alól a nemleges megállapítás kereset.
- 37 Egyébiránt állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az alperes lakóhelye szerinti bíróság joghatóságának elvétől eltérést jelentő, a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontjában meghatározott különös joghatósági szabály alapja a különösen szoros kapcsolat léte a jogvita és a káresemény bekövetkezésének vagy esetleges bekövetkezésének helye szerinti bíróságok között, ami a gondos igazságszolgáltatásra és a hatékony eljárás szervezésre tekintettel igazolja a joghatóság ez utóbbiak számára való biztosítását (lásd a fent hivatkozott Zuid-Chemie-ügyben hozott ítélet 24. pontját, valamint a fent hivatkozott eDate Advertising és Martinez egyesített ügyekben hozott ítélet 40. pontját).

- 38 Ugyanis a jogellenes károkozással kapcsolatos ügyekben a jogvita tárgyához való közelsége és a könnyebb bizonyításfelvétel miatt rendszerint a káresemény bekövetkezésének vagy esetleges bekövetkezésének helye szerinti bíróság a legalkalmasabb a határozathozatalra (lásd ebben az értelemben a C-167/00. sz. Henkel-ügyben 2002. október 1-jén hozott ítélet [EBHT 2002., I-8111. o.] 46. pontját, valamint a fent hivatkozott Zuid-Chemie-ügyben hozott ítélet 24. pontját).
- 39 Emlékeztetni kell arra is, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontjában található „azon hely, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet” kifejezés magában foglalja egyrészt azt a helyet, ahol a kár, másrészt azt a helyet, ahol a kárt okozó esemény bekövetkezett, ezért a felperes választásától függően az alperes perelhető mind az egyik, mind a másik hely szerinti bíróság előtt (a C-523/10. sz. Wintersteiger-ügyben 2012. április 19-én hozott ítélet 19. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 40 Ennélfogva a nemzeti bíróságnak meg kell állapítania e két kapcsoló elv egyikének fennállását ahhoz, hogy megállapíthassa joghatósága fennállását jogellenes károkozásra, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekményre vagy ilyen cselekményből fakadó igényre vonatkozó jogvita elbírálására.
- 41 Meg kell tehát határozni, hogy a nemleges megállapítási kereset sajátosságától függetlenül, az ilyen kereset elbírálására megállapítható-e joghatóság a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontjában meghatározott feltételek alapján.
- 42 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a nemleges megállapítási kereset sajátossága azon alapul, hogy a felperes az alperes számára kártérítési jogosultságot eredményező felelősség feltételei fennállása hiányának megállapítását kéri.
- 43 Ebben az összefüggésben, amint a főtanácsnok indítványa 46. pontjában kifejtette, a nemleges megállapítási kereset tehát a jogellenes károkozással kapcsolatos ügyekben megszokott szerepek felcserélődésével jár, hiszen itt a felperes egy jogellenes károkozásból eredő kötelelem potenciális adósa, míg az alperes e cselekmény állítólagos károsultja.
- 44 Ugyanakkor a szerepek e felcserélődése nem zárja ki a nemleges megállapítási keresetet a 44/2001 rendelet 5. cikke 3. pontjának hatálya alól.
- 45 E rendelkezésnek a jogi fórum előreláthatóságára és a jogbiztonságra irányuló célkitűzései, melyekre az ítélkezési gyakorlat több ízben emlékeztetett (lásd legutóbb a C-292/10. sz. G-ügyben 2012. március 15-én hozott ítélet 39. pontját és a fent hivatkozott Wintersteiger-ügyben hozott ítélet 23. pontját), nem vonatkoznak sem a felperes és alperes szerepének felcserélődésére, sem egyik vagy másik védelmére.
- 46 Közelebbről, a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja nem ugyanazt a célt követi, mint az ugyanezen rendelet II. fejezete 3–5. szakaszában található joghatósági szabályok, melyek a gyengébb félnek kívánnak fokozott védelmet biztosítani (lásd e tekintetben a C-111/09. sz. ČPP Vienna Insurance Group ügyben 2010. május 20-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-4545. o.] 30. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 47 Következésképpen, amint arra a Folien Fischer és a Fofitec, a német, francia, holland és portugál kormány, valamint az Európai Bizottság helyesen hivatkozik, az említett 5. cikk 3. pontja alkalmazásának nem feltétele, hogy az állítólagos károsult indítson keresetet.
- 48 Jóllehet a nemleges megállapítási keresetet benyújtó érdekei eltérnek annak az érdekeitől, aki annak megállapítására irányuló keresetet nyújt be, hogy az alperes felelős adott kárért, és kártérítésre kötelezését kéri. Ugyanakkor a bíróság által elvégzendő vizsgálat mindkét esetben lényegében ugyanazokra a ténybeli és jogi elemekre vonatkozik.

- 49 Egyébiránt a C-406/92. sz. Tatry ügyben 1994. december 6-án hozott ítélet (EBHT 1994., I-5439. o.) – a többek között a Brüsszeli Egyezmény perfüggőségre vonatkozó 21. cikkének, mely jelenleg a 44/2001 rendelet 27. cikke, értelmezésével kapcsolatos – 45. pontjából kitűnik, hogy azonos a jogalapja és azonos a tárgya az alperesnek adott kárért való felelőssége megállapítására és e címen kártérítés fizetésére kötelezésére irányuló keresetnek és ugyanezen alperesnek adott kárért való felelőssége hiányának megállapítására irányuló keresetének.
- 50 Meg kell továbbá állapítani, hogy a joghatóság vizsgálatának szakaszában a bíróság nem értékeli a nemleges megállapítási kereset elfogadhatóságát vagy megalapozottságát a nemzeti jog szabályai szerint, hanem kizárólag a bíróság államával fennálló kapcsoló elveket azonosítja, melyek a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja értelmében igazolhatják joghatóságát.
- 51 E körülmények között a nemleges megállapítási keresetnek a jelen ítélet 42. pontjában hivatkozott sajátossága nem befolyásolja azt a vizsgálatot, amelyet a nemzeti bíróságnak kell elvégeznie ahhoz, hogy megállapíthassa joghatósága fennállását jogellenes károkozásra, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekményre vagy ilyen cselekményből fakadó igényre vonatkozó jogvita elbírálására, mivel az kizárólag a bíróság államával fennálló kapcsoló elv létének megállapítására vonatkozik.
- 52 Ennélfogva, amennyiben a nemleges megállapítási keresetben szóban forgó tényezők igazolhatják a jelen ítélet 39. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében az azon állammal fennálló kapcsolatot, ahol akár a kár, akár a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet, a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja címén e jogvita elbírálására e két hely egyikének bírósága helyesen megállapíthatja joghatóságát, függetlenül attól, hogy az említett keresetet a jogellenes károkozás állítólagos károsultja, vagy az e jogellenes károkozásból eredő kötelelem potenciális adósa nyújtotta-e be.
- 53 Ezzel ellentétben, amennyiben a bíróság nem tudja a bíróság államában azonosítani a jelen ítélet 39. pontjában hivatkozott két kapcsoló elv egyikét sem, nem állapíthatja meg joghatóságát a 44/2001 rendelet 5. cikke 3. pontja célkitűzéseinek megsértése nélkül.
- 54 Fentiekből következik, hogy a nemzeti bíróságok joghatóságának megállapításához nem zárható ki a 44/2001 rendelet 5. cikke 3. pontjának hatálya alól a nemleges megállapítási kereset.
- 55 Következésképpen az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés hatálya alá tartozik a jogellenes károkozásért, illetve a jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekményért való felelősség hiányának megállapítására irányuló nemleges megállapítási kereset.

A költségekről

- 56 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 5. cikkének 3. pontját úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés hatálya alá tartozik a jogellenes károkozásért, illetve a jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekményért való felelősség hiányának megállapítására irányuló nemleges megállapítási kereset.

Aláírások